

Zaterdag

den 21 Februarij.

PETERSBURG, den 7^{den} Februarij.

Heden voormiddag heeft Zijne Majesteit de Keizer, door eenen Courier, bericht ontvangen, dat een deel der troepen van den generaal Giesmar, den 25sten Januarij het bruggenhoofd van Nicopol en de beide voorsteden van Turna stormenderhand ingenomen heeft. Ze konden 5 vaandels en 400 gevangenen waren de vruchten van dezen dag. Onder de gevangenen bevindt zich Ibrahim-pacha, dezelfde, die te Silistria, gedurende de laatste belegering dezer stad, het opperbevel voerde. Op den rechter oever van den Donau behouden wij steeds dezelfde stelling, en sedert de verovering der laatste Silistria is aldaar niets van belang voorgevallen.

ODESSA, den 31sten Januarij.

Het dagblad dezer stad behelst het volgende bericht van het oorlogstoppeel tot den 15^{den} Januarij:

De adjudant-generaal graaf Suchtelen heeft, aan het hoofd eener sterke afdeeling van de voorposten, Tschernowodij ingenomen en versterkt, en van daar troepen naar alle kanten heen tot aan het Bellikmeer en verder uitgezonden. Deze troepen ligten de Turken op, die het wagen, uit Silistria te keimen fourageren. Bij voortdurend verlaten de christen ingezetenen van Silistria deze stad en vlugten naar onze voorposten; zij kwamen eenparig, dat onder het garnisoen aldaar groote desertie plaats heeft, dat in deze vesting slechts weinige geregelde troepen zijn, en ook de garnij tot 5 of 600 man is ingesmolten, die alleen van het fourageren, en, met andere woorden, van het plunderen leven. Men houdt zich in de stad onledig met de herstelling der door ons geslacht beschadigde gebouwen en vestingwerken. Het garnisoen heeft gebrek aan meel, en om dit te verschaffen wordt thans te moeilijker, vermits door de plotselinge overstroming van den Donau, in deze dagen, bijna alle watermolens weggerukt zijn. Een dezer molens is bij Tschernowodij aan strand gedreven. Met den generaal Ruzsjar, die zich te Bazardehik bevindt, gelijk ook met de vesting Varna is de gemeenschap steeds open. Volgens zeker bericht uit Pravodj, Bowno en Glesvodsche stad dat alles zoo goed, als men maar wenschen kan. Alle deze stellingen zijn wegens hare sterkte belangrijk en door veel troepen bezet. Tot dus verre heeft de vijand, die zich bij Aidos en Schumla achter den rug van den Balkan bevindt, het niet gewaagd, iets te ondernemen. De bezetting van Schumla bestaat uit 8 tot 10,000 man. Over 't algemeen hebben onze troepen op den rechter oever van den Donau aan niets gebrek; de koude werkt mede om hen gezond te houden. De gemeenschap met den linker oever wordt soms slechts kortstondig gestremd, en van levensmiddelen voorzien ons regelmatig aankomende transporten.

WARSCHAU, den 12^{den} Februarij.

De grootvorst Michael is gisteren avond van Petersburg alhier aangekomen. Z. Keiz. H. zal zich, na een kort oponthoud, naar Tufczin, het hoofdkwartier der garden, begeven.

LONDEN, den 15^{den} Februarij.

Volgens eenige dagbladen, zal, bij de voor te dragen bill ten behoeve der katholieken, aan hen het regt toegekend worden om in de beide huizen van het parlement zitting te nemen en alle openbare posten en waardigheden, met uitzondering van een of twee, te bekleeden. Voor de katholieke leden van de beide huizen, zou de bepaling gemaakt worden, dat zij geen deel zouden kunnen nemen aan de beraadslaging over maatregelen, die uitsluitend tot de zaken en voorregten der protestantsche kerk betrekking hebben. De katholieke geestelijkheid zou uit 's lands kas bezoldigd worden.

In de zitting van het Lagerhuis van den 13^{den} is rapport uitgebragt op de bill ten vermetiging van de katholieke maatschappij. Er zijn eenige amendementen in gemaakt. Het getal magistraats-personen, aan welke de lord-stadhouder zijne orders te zenden heeft, zal van 2 op 4 of 5 gebragt worden. Ingeval de overtreders op de vlugt zijn, zal ieder magistraats-persoon, onder wiens jurisdictie zij zich bevinden, van de zaak kennis kunnen nemen.

— Er is eene talrijke vergadering van protestanten in de tavern van de Kroon en het Anker gehouden, ten einde een verzoekschrift in te dienen, om de katholieken geene zitting in het parlement te verleenen.

— De *Morning-Herald* zegt, dat de hertog van Cumberland in Engeland verwacht wordt, waarschijnlijk om zich in het Hoogerhuis tegen de gelijkstelling der katholieken te verzetten.

— De heer O'Connell, die een der voornaamste verdedigers der ka-

tholieken van Ierland is en tot lid van het parlement is verkozen, bevindt zich sedert eenigen tijd te Londen. Hij heeft eergisteren met vele leden van de beide huizen des parlements en met de hoofden der katholieke maatschappij geraadpleegd. Men denkt, dat er eerlang eene algemeene vergadering van iersche katholieken binnen deze hoofdstad zal gehouden worden.

PARYS, den 6^{den} Februarij.

Heden voor de mis heeft de graaf van Löwenhalsin, buitengewoon minister en hervormingsminister van Zijne Majesteit den Koning van Zweden en Noorwegen, een bijzonder gekoor bij den Koning gehadt, en aan Hoogstdenzelven eenen brief van zijnen soeverein overhandigd, waarbij aan Z. M. kennis wordt gegeven van de geboorte van eenen Prins, zoon van den kroonprins van Zweden en Noorwegen.

— Van den abt de la Mennais is dezer dagen een werk in het licht verschenen, hetwelk men als het manifest van de priesterpartij kan beschouwen. Volgens hetzelfde moeten alle Koningen aan de heerschappij van Rome onderworpen zijn. « Terwijl het christendom, » zegt de abt « de magten op eenen goddelijken grondslag vestigt en aan de koninklijke majesteit een heilig aanzien verleent, geeft het de volken nogtans niet aan de willekeur der Koningen prijs, en laaf hen bij het misbruik van magt niet hulpeloos. Boyen den wereldelijken staat is eene magt, welke aanhoudend waakt om er de wet van regtvaardigheid en waarheid te handhaven, en de vorst, die deze wet in hare grondbeginselen schendt, de vorst, die eere bloot menschelijke magt in de plaats wil stellen van de magt, welke hij van God, onder zekere onvervreembare voorwaarden, ontvangen heeft; de vorst, die weigert den minister, den vikaris van Christus te zijn, en opstaat tegen het gezag, waarvan het zijne ontleend is; verliest alle aanspraak op gehoorzaamheid, en het verdrukte volk kan en moet op zijne beurt, ingevolge de wet der geestelijke maatschappij, geweld te baat nemen om zijnen waren opperheer te verdedigen, en zich op eenen christelijken voet te herstellen.» In dien geest is het geheele boek geschreven. Het eerste gevoel, zegt de *Constitutionnel*, hetwelk men bij dergelijke leerstellingen ontwaart, is dat der verontwaardiging; het tweede, dat des medelijdens. Men wordt verontwaardigd, dat eene partij, welke Spanje en Portugal schier in eenen onherstelbaren staat van ellende en verval gebragt heeft, zich durft te vleijen, in Frankrijk eene zoodanige heerschappij te vestigen, dit schoone land onder het ijzeren juk der godsdienstige onverdraagzaamheid te brengen, de vlugt van zijne genie te stuiten, en zijnen roem te vernietigen; maar bij het aanschouwen dier menschen, die zoo tegen de beschaving, tegen de eendragt tusschen volken en vorsten zamenspannen, en toch op zich zelve zoo weinig beteekenend zijn, verandert de verontwaardiging in medelijden.

« Dat de staat van inwendigen vrede, dien wij genieten, de trapswijze ontwikkeling onzer instellingen, de vorderingen van het onderwijs, onze apostolischen tot wanhoop brengen, is zeer natuurlijk; zij moeten zich wel ongelukkig gevoelen als de maatschappij rustig is, en er geene onweerswolken aan den gezigteinder zijn. Nogtans zullen zij zich dit moeten getroosten, en zich aan de heerschappij der regten en der wettelijkheid moeten gewennen. Al wat zij uitwerken kunnen is de toevloed van eenige weinigen, die met domheid geslagen zijn, en dan misschien eenen kardinaalshoed voor den abt de la Mennais.»

— De hertog van Rohan, onlangs tot aartsbisschop van Besançon benoemd, heeft den 1sten dezer zijne plechtige intrede in die stad gedaan. Al de troepen van het garnisoen waren onder de wapenen en in twee rijen langs den weg geschaard, dien de prelaat moest nemen; piketten kavallerie waren op de voornaamste pleinen geplaatst, terwijl vijf kanonschoten en het gelui van alle klokken de komst van Zijne Em. aankondigden. In de hoofdkerk, waar zich alle burgerlijke en militaire autoriteiten bevonden, werd Zijne Emin. onder eenen prachtigen troonhemel ontvangen en door de verzamelde geestelijkheid begroet. Na het *Te Deum* begaf Zijne Emin. zich naar zijn paleis, om aan alle autoriteiten audientie te verleenen.

Van den 18^{den} Februarij.

Het gouvernement heeft bericht van het overlijden des heiligen vaders ontvangen. Zijne Heiligheid was sedert twee of drie dagen een weinig ongesteld; doch den 9^{den} werd zijn toestand zoo erg, dat de geneesheeren verklaarden dat zijn leven in het grootste gevaar was. Den 10^{den} 's morgens te 9 ure, is Zijne Heiligheid overleden.

De afdeelingen houden zich heden bezig met de transitoire en afschaffings-wetten, ter gelegenheid van den overgang van de oude tot de nieuwe wetboeken. Men ziet de beraadslagingen der kamer daarover tegen het einde van deze of het begin van de volgende week te ontmoet.

Van den 19den Februarij.

Op de aanmerkingen der verschillende afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, heeft de regering eenige veranderingen gemaakt in het ontwerp van wet, houdende afschaffing der bestaande wetgeving, en is er als nu eené nieuwe redactie aan de leden dier kamer rondgedaald.

In de nieuwe redactie der transitoire wet zijn insgelijks nog eenige veranderingen gemaakt.

Men zegt, dat deze beide ontwerpen in de aanstaande week zullen be-discutueerd worden.

— Het ontwerp van wet op de drukpers is, zoo men verneemt, met de talrijke bedenkingen, daarop gevallen, benevens een ander ontwerp door den heer *Donker Curtius* voorgesteld, aan de regering gezonden. Men kan dus binnen kort de antwoorden op die aanmerkingen te ontmoet zien, en daaruit zal blijken, of dit ontwerp, zoo als het ligt, al dan niet een part van beraadslaging der Tweede Kamer der Staten-Generaal zal uitmaken.

— Men verwacht, dat eerlang door de commissie tot de verzoekschriften een uitgebreid rapport zal worden uitgebragt over het groot aantal reeds ingekomene verzoekschriften, die vermoedelijk stof tot beraadslaging zullen opleveren.

ARNHEM, den 20sten Februarij.

Volgens de jongste berigten van den Boven-Rijn, was het water overal was-sende. Te Gottenwickersham waste het eergisteren avond een rijlandische dam per uur. Den 17den, 's avonds te acht ure, heeft men te Roerorth twee seinschoten van boven gehoord. Het ijs heeft zich $\frac{1}{2}$ uur beneden Roerorth op elkander geschoven. Gisteren voormiddag omstreeks 10 ure heeft men te Wezel vier seinschoten, en weinige oogenblikken daarna weder 8 seinschoten van boven gehoord. Gisteren avond te 9 ure te-kende het water aan de peilschaal te Emmerik 2 el 98 duim en bleef nog wassende. Heden morgen te zes ure was de hoogte des waters te Pan-scheden 2 el 87 duim. Van Wezel af was, bij het afzenden der laatste berigten, het ijs nog overal onbewegelijk vast.

Mengelwerk.

LETS OVER DE VRAAG, OF HET HEILZAAM IS, DE GOUVERNEURS
UIT DEN BOEZEM DER PROVINCIE ZELVE TE VERKIEZEN.

Alle menschelijke, en vooral de staatkundige instellingen, hebben eenige haar eigene voor- en nadeelen, waarover zelfs onpartijdige deskundigen te allen tijde verschillend oordeelden — naar mate van het standpunt, waarop zij geplaatst waren. — Eigenbelang van den eenen, en heersch-zucht van den anderen kant verbitterden vaak dergelijke geschillen. Men kon dezelve nooit op onwankelbare grondzuilen vestigen, en zoo bleven steeds vele hoeksteenen van het staatsgebouw toevallig of eenzijdig ge-bruikt. — De onderhavige zaak moest daarom meestal tegenstrijdig be-sist worden, naar mate van de omstandigheden, waarin men zich bevond.

Spreken wij afwisselend voor en tegen de keuze van gouverneurs, uit de provincie hunner geboorte, dan kan men zeggen:

Vreemde regenten, die lieden beheeren, welker *verkeerde* gebruiken zij niet willen kennen, wakkere gewoonlijk eene veerkracht en industrie onder dezelve aan, die welligt voor het oog blijk drukt, maar rijke vruchten bij de inoogsting scheikt. Zij bevorderen de eenheid van be-stuur van den geheelen staat, omdat zij de belangen der provincie voor-al in verband met het algemeen belang beschouwen — en zich zoodoende op een veel verhevener en *alomvattend* standpunt stellen. — Zonder onderscheid van personen, zullen zij steeds de besten en bekwaamsten zoeken, persoonlijke en ondergeschikte belangen aan de algemeene wettig opofferen, en het nepotismus zoowel als den partijgeest den bodem inslaan. — Zonder vooringenomenheid over de eene of andere streek, zullen zij de eene niet uitsluitend, tot nadeel van de andere, bevoordee-len. — Burger- en plaatselijke twisten, die van allen de ergsten zijn, omdat men zich daarin op de meest gevoelige wijze, en met meerdere kennis der zwakke deelen kan treffen, zullen onschuldige zaken niet meer vergifigen, noch den gewonen loop der zaken verderfelijk tegen houden. — Als deelen van een gemeenschappelijk burgerlijk bestaan, zullen de ver-schillende gewesten, door verwisseling van gouverneurs, hunne weder-keerige belangen leeren kennen, terwijl hierdoor eene heilzame wrijving ontstaat, die de deelen meer met elkander in aanraking brengt. — Het zal dus eene overeenstemming verschaffen, waarin allen tot aller belang-deelen — want het afgesloten is immers een verouderd, allerverderfelijkt euvel. — Het bestaande zal eenen nieuwen toets ondergaan, omdat het, op nieuw en onpartijdig beoordeeld, met het in andere gewesten bestaan-de versleken zal worden. — De nauwgezetheid van zulk een' gouver-

neur zal grooter zijn, omdat hij eensdeels zal moeten trachten, door waakzaamheid en heilzame bepalingen de hem vreemde ingezetenen te winnen, terwijl deze anderdeels, gestadig op hunne hoede, minder kun-nen verdragen, en hem dus meer zullen dwingen, het goede spoor te vol-gen. — Eindelijk zal het hier gaan gelijk met de meeste reizenden, die het vreemde naauwkeuriger onderzoeken, dan hetgeen zij te huis om zich henen zagen.

Omgkeerd kan men daarentegen beweren:

Een vreemdeling, dien het vooral te doen is, om zijnen meester te be-hagen, en geen belang in de hem toevertrouwde menschen of zaken stelt, zal dezen veel onbepaelder aan elke begeerte van de regering prijs geven. Een inboorling kent behoeften, die hij van kindsbeen gadesloeg; zijner rede en gevoel beoordeelen dezelve in een behoorlijk verband. Zeden, ge-woonten, gebruiken en zelfs vooroordeelen zal hij betamelijk sporen, wanneer hij dezelve soms wijzigen moet. Te midden zijner landgenooten opgebracht, zal hij de behoeften, bekwaamheden en het karakter van de-zelve kennen, — daar een vreemdeling jaren lang in het blinde zal rond-tasten, in den beginne van hem onbekende menschen afhangen en aan-vankelijk dus somwijlen onherstelbare misgrepen zal begaan. — Hij zal immers den schijn voor de zaak zelve moeten nemen, en zoodoende vaak onnoodiger wijze de dierbaarste belangen schokken. Geene handeling van de regering is onverschillig, omdat zij tot in het oneindige voortwerkt; de grootste kennis van zaken is dus noodig om dat edele gevoel van een weldoordacht zelfvertrouwen te geven, 't welk reeds op zich zelve de goede uitkomst van eene onderneming waarbergt. Het noodzakelijke is te-felen, dat de eerste schreden van den vreemdeling kenmerkt — indien hij niet onverschillig tegen al het bestaande wil aandrtischen, — zal hem dat een vertrouwen benemen, dat, eenmaal verloren, zelfs door de beste handelingen moeilijk te herwinnen is. Het algemeen vertrouwen komt den inboorling te ontmoet; hij vindt overal vrienden, hij heeft een gevoel van plaatselijk belang, hetwelk hem tegen elke inbreuk zal doen waken; hij heeft eene liefde zijner medeburgers te bewaren — welke tot in zijnet post voortduurt — en waarom zich de andere minder bekomt. Dit omwentelings-geest, welke ook al te *heerschend* in onachtzijdheid werd, zal door een inboorling naar de bijzondere behoeften getemperd worden. Met honderd middelen (die den vreemdeling ontbreken) om zaken te dekken, kennen; heeft men tevens zulke veelvuldige middelen een landgenoot in zijne dierbaarste belangen te treffen, dat hij fierdoor meer in toom wordt gehouden. — Vermits in elk gewest eene eigene wijze van zien bestaat, zullen dezelve grondstellingen door een vreemde verkeerd kunnen tege-past worden. Indien eene eigene regering ons eenen drukkeuden last op-legt, zullen wij de noodzakelijkheid daarvan vooronderstellen; terwijl dezelve onder eenen vreemdeling als ondragelijk wordt beschouwd.

Vergelijken wij hierna deze twee tegenovergestelde beoordeelingen; dat is de uitkomst welligt:

Dat de centralisatie — dit verderflik wapen van het despotisme — door een vreemden gouverneur bevorderd wordt, maar de regering daar-bij veel minder vertrouwen en vrijwillige medewerking der ingezetenen te verwachten heeft; — vermits gebrek aan kennis van personen en za-ken eene onderlinge verwijdering *allen onderhouden*; en stagnatie of misslagen moeten veroorzaken. — De tegenstrijdigheid der belangen van de verschillende districten zal ook dan van de geringste kwantschappen tot de staten onderling blijven bestaan, en de gewaande onpartijdigheid van den gouverneur is in den grond slechts eene onverschilligheid, die zal ophouden; zoodra de vreemdeling, door nadere kennis, eene keus heeft kunnen doen. Echter zou een dergelijke maatregel dan, bij wijze van uitzondering, goed zijn, wanneer lange en verbitterde onenigheden de reactie of eenzijdigheid van een inboorling gest grond hebben doen vreezen; wanneer een te sterk vooroordeel, opzigtelijk het bestaande, allen weder-gang tegenheid; wanneer de eene of andere familie-geest te veel de over-hand kreeg, en groote verbeteringen of veranderingen, met opoffering van eenigen, op eene krachtdadige wijze moesten daargesteld worden. — Bezit de regering intusschen de moeilijkste en meest noodzakelijke be-kwaamheid — die eener goede keuze van ambtenaren — dan zullen vele nadeelen van weerkanten gecentraliseerd worden. — Het vrees-schijnlijkheid altijd overblijft, om ten minste een braven, kundigen, onpartijdigen en zelfstandigen mensch uit den boezem der provincie te kunnen kiezen, om zoodoende alle voordeelen te vereenigen. — Ebbende voorbeelden tot staving van het gezegde, zijn welligt *Vriesland* ten voordele van een vreemde, en *Noord-Holland* ten voordele van een inboorling als gouverneur. Maar voorbeelden leveren slechts eene gedeel-teijke beschouwing van de zaak, en zijn bovendien luttel; zoodat wij dezelve niet in de bijzonderheden zullen nagaan.

Leeuwarden, den 13den Februarij 1839.

Aan de Redactie!

In de Leeuwarder Courant van den 10den Februarij, las ik het alba-ongelukkigst uitgevallen berigt van den wedstrijd op schaatsen, binnen *Har-*

lingen, op den 4den dezer hebbende plaats gehad; en daar dit nationaal volksfeest eene meer algemeene en betere openbaarmaking ten volle waardig is, bied ik daarvan een kort en onopgesmukt verhaal aan het Nederlandsch publiek, door middel van uw geacht Dagblad, aan, ten einde daardoor iets toe te brengen tot de ingedachtenishouding van een ijsvermaak, waarvan de wedergade wellicht nimmer in ons vaderland heeft bestaan.

Ik hoop, door de getrouwe afschetsing van het voorgevallene, de overtuiging te geven, dat ik regt heb om te zeggen:

Ik ben ook in Harlingen geweest.

Meermalen had men te Harlingen, gelijk in zoo vele andere steden van Friesland, gepoogd, eene hardrijderij op schaatsen daarte stellen; doch telken jare had de plotselijk ingevallen dooi dit verhinderd. Ook dit jaar beproefde men het nogmaals, en hoezeer zulks ook nu wederom op den eerst daartoe bepaalden dag niet kon plaats hebben, werd den vierden Februarij de wedstrijd op schaatsen tusschen mannen en vrouwen bij paren gehouden. — Niet minder dan 33 paren, uit alle oorden van Friesland opgekomen, verschenen op de baan, die met alle mogelijke zorg zoodanig was in orde gebracht, dat niets den ridders konde hinderen. Eene der fraaie breede grachten dezer voor den handel zoo geschikte stad, de Zuiderhaven genaamd, ter dienste van de gemaakt wordende publieke werken, geheel afgedamd, bood daartoe eene schoone en wellicht nimmer terugkomende gelegenheid aan. De baan was midden op de gracht aangelegd, ter lengte van 178½ Ned. el en ter breedte van 23 ellen, en middelijk van alle zijden met vlaggen versierd. Het overige gedeelte der gracht, hebbende van de binnensluis tot aan de Zuiderbrug eene lengte van 310 Ned. ellen en eene breedte van 70½ el, was voor de jachtkonink, die het feest bekostigden, ingerigt, terwijl een ieder, die tegen betaling zich een toegangkaartje had aangeschaft, aldaar mede werd toegelaten; hebbende het grootte publiek, door de geschiktheid van het terrein, dat amphitheatergevijs afloopt, mede ruimschoots gelegenheid, om alles naauwkeurig gade te slaan. — Ontzettend en alle denkbeeld te boven gaande, was de toevloede en gedurende den ganschen dag steeds toevloeiende schare; stellig waren er meer dan 13000 buitengezetenen, en onder dezen een aanzienlijk aantal van dezulken, die nimmer te voren te Harlingen geweest waren. Op de Zuiderbrug, aan het einde der baan, stelde men meer dan 1000 menschen, die van daar den wedstrijd aanzagen. Logementen, herbergen, kroegen en particuliere huizen konden de menigte niet bevatten, velen moesten zich met een stuk brood of kook versprengen; want hoe groot de oplage der bakkers geweest ware, en hoezeer zij telkens het verbruikte trachten aan te vullen, waren zij buiten staat, geheel voldoende in de behoefte van zulk eene menigte te voorzien. Onderscheidene tenten waren op de baan geplaatst, in een van welke men alles had aangebragt, wat dienen kon om de warm geraden weder en vroege vroege gezellig, dadelijk, na verbruiken wedloop, tegen den invloed van het winter weder te beschermen. Eene andere, zeer ruime tent was voor de dames bestemd en van verfrissingen van allerlei aard voorzien, terwijl eene derde ten wel ingerigt veldmuziek bevatte. Vier veldstukken kondigden, zoo des vonds als namiddags, het begin van den wedloop aan, die met eene fraaie ouverture geopend werd. Naar de orde, welke het lot had aangewezen, werden de paren nu opgevoerd, en met eene zachte, den Vriesschen rijderen zoo bij uitnemendheid eigen, werd keer op keer de baan afgereden, tot dat eindelijk door den behaalden HALBE HOMMERTS HUYTEMA, uit de Rommerts, en de achtste hem rijdende TJAALTE J. DE JONG, na herhaalde wedloopen, de prijs werd behaald, bestaande in 15 gouden Willems. De nu 43jarige JAMES GEERTS, van Terwol, behaalde met RIEMKE P. TIBBESMA, van Wergea, de premie, zijnde vijf gouden Willems.

De derde, bij het zachte winterweder, de toevloed van aanschouwers, van allerlei rang en stand, te midden van eene zeeestad, waar alle schepen en bijna alle, nabij de kampplaats gelegen huizen met vlaggen en schansen waren voorzien, een heerlijk gezicht op; — verwonderenswaardig was de goede orde, die overal heerschte, en 50 man der schutterij, met twee officieren, die zich daartoe vrijwillig hadden aangeboden, waren genoegetaan, om met de politie-beambten alles op eene geregelde wijze te doen plaats hebben. Deze dag, door geen ongeval, bij ijsvermaken zoo ligt mogelijk, gevaar, was voor armen en rijken in Harlingen een ware feestdag, en heeft voorzeker niet weinig voordeel aan menig nijveren huisvader aangebragt. Tot een staaltje zij hier vermeld, dat een arme drommel, met een dischje, die saliemak en een borrel verkochte, op 100 heeft ingebeurd, en dat een jongen, die met een kooftje rondliep om de pijp aan op te steken, 7 aan veertien heeft verdiend. De van elders zamengevloede menigte keerde hoogst voldaan des avonds naar huis terug, of deelde in de huisgezinnen van magen of vrienden, in de verdere genoegens van dien dag; terwijl heeren directeuren van dit ijsvermaak, wien alle lof toekomt wegens het welgelukken van dit feest, betaelve, benevens heeren keurmeesters, met een vriendschappelijken maal-

tijd hebben besloten, waarop de vier paren, die het laatst hebben gereden, mede tegenwoordig zijn geweest.

UITTREKSEL UIT DE ADVERSARIA VAN U.

Monopolie van het onderwijs. Met dezen naam bestempelen zij, die aan den leiband der priesters loopen, de vaderlijke zorg, die het gouvernement heeft voor dezen belangrijken tak van het publiek bestuur. — Zij willen dus dat er volstrekt geene bepalingen hieromtrent zullen zijn. Waarom? Om ten deze vrij en naar welgevallen te kunnen handelen? Geenszins, maar om bij uitsluiting het onderwijs in handen der Geestelijken te brengen. De Hemel behoeft Nederland daarvoor, dat men ooit in deze onberaden eischen toegeve! — Het onderwijs moet nimmer onder het beheer der geestelijkheid komen, of het is met orde en rust in ons vaderland gedaan. Laat ons behouden wat wij hebben, wat sinds jaren een uitsluitend voorrecht van ons vaderland geweest is; een voorrecht, door vreemden benijd en nagevolgd, door Europa's overheerscher ontzien en geprezen en waarvan het Noordelijk Nederland sinds meer dan 30 jaren rijke vruchten inoogst, zoodat daar de lagere volksklasse, in ware verlichting, boven alle andere volken van Europa verre verheven is.

Zij, die tegen het zoogenaamde monopolie van het onderwijs schreeuwen, weten even min wat een monopolie is, als zij eenig besef hebben van het geen eigenlijk tot een wel ingerigt onderwijs behoort. Dit geldt niet alleen het lager, maar ook het hooger onderwijs, en zoo het gouvernement immer konde besluiten, van dien weldadigen invloed, dien hetzelfde er tot hertoe, krachtens de grondwet, op uitoefent, te laten varen, dan zoude, in vele oorden des vaderlands, het licht voor de duisternis moeten wijken, en velen, die gewoon zijn, Frankrijk in alles tot een voorbeeld te nemen, zich spoedig daarin kunnen verheugen, dat onze landbewoners even dou en bijgeloovig waren, als die in het Zuiden van Frankrijk.

Gepast opschrift in de kamer van eenen Minister. — Bedenk van waar gij komt, waar gij henen gaat, en aan wien gij reukenschap van al uwe daden moet geven!

Zakdoeken à la DE POTTER!

Als 't moed heet, wrok en twist te ontsteken,
Geleerd, wen men zijn schrift met lage straattaal kruidt;
Dan sticht, DE POTTER! m'u een waardig eereteken
In doeken, waar een elk de vuile neus in snuit.

Vergelijk de Arch. Courant No. 20.

Nieuwspapieren. « De onbepaalde vrijheid der drukpers, » zegt SIDONS, « is het gewichtigste bolwerk der vrijheid. » — Op dit bolwerk staan de Nieuwspapieren op de voorposten; van daar, dat de voorstanders van het rijk van duisternis en dwingelandij altijd zoo veel moeite doen om deze in hunne soldij te doen overgaan of te vernielen.

Godsdienst, de steun der burger-maatschappij. Waar de overheden met de godsdienst spotten, of dezelve minachten, verspreidt hun verdomfelijk voorbeeld eenen kanker, die, wanneer zij algemeen wordt, het lichaam van den staat doorknaagt. Daar is de staatsburger zonder regt, de staaf zonder krediet, de wetten zonder achting; daar worden allerlei grawelen ongestraft bedreven.

« Zonder wetten kan geene maatschappij bestaan, » zegt HURWITZ; « alles zoude weldra op regeringloosheid en verwarring uitloopen. Zont der godsdienst zouden de menschen op zijn best slechts listige dieren zijn, welke de sterke arm der wet naauwelijks zoude kunnen beteuten. »

De Tong. Hoe menig vuur wordt niet door haar ontstoken, en hoe groote verwoestingen worden niet door haar aangerigt? Is zij niet de vruchtbare moeder van laster en logen, die met hun gif, nabij en van verre, diensgenen doodelijk worden, welke hun nimmer eenig kwaad deden? Ei lieve, gij voorstanders van een gekleisterde drukpers, waarom stelt gij ook niet voor, om ook de tong aan andere banden te leggen, dan die met welke de Voorzienigheid haar omgeeft?

Spreuk, om iederen avond te lezen, eer men te bedde gaat. Het leven is kort, de plichten zijn groot, de menschen zijn nalatig, God is regtvaardig, rijk is het loon der ontsel-felijkheid.

Aan de Redactie.

Ten einde den heer J. W. YNTEMA van zijne ongerustheid ten spaedigste te ontheffen, heb ik de eer u te berigten, dat ik in het artikel, voorkomende in uw geacht dagblad van den 22sten Januarij jl., geenszins (zoo als ieder die goed lezen kan, duidelijk zal gevoelen) het oorspronkelijke werkje van MULLER een niets beteekenend boekje heb genoemd, maar dat dit zag op de ellendige vertolking van YNTEMA, wiens Mulleriana ik voor wezenlijke prullaria houde.

Ik heb de eer te zijn.

15 Februarij 1829.

Uwen bestendigen lezer,

U.

KONINKLYKE WALVISCH.

BORDRECHT, den 9den Februarij.

De langdurige vorst veroorzaakte, dat de eigenaar van dat verbazend zee-gedrocht in eene onzer stads havens eene schuilplaats moest zoeken.

Yverig om aan elk het genoegen der beschouwing te geven, besloot de bezitter, (de heer H. KESSELS) om van deze, schoon voor zijn belang zeer ongunstige omstandigheid, gebruik te maken, om ook in onze stad die zee-oorlog te doen beschouwen.

Alterkerig staaf thans dat gevaarte, ter grootte van een kloek zeeschip, dat zijn geraamte op ijzeren standaarden in de fraaie kolfbaan der zocietait de Vriendschap alhier, en beslaat door dezelve lengte de geestelike kerk, welke, zoo men zegt, eene der grootste is.

Ik heb vroege getuige van den indruk, welke het aanschouwen van dat monster op een veertigtal leden der societait maakte. Van verbazing dierde niemand een woord spreken, en de nieuwsgierigen deden eene omwandeling om die reuzin, als of zij als vrienden eene begrafenis volgden.

De heer **KESSELS** vond goed, om op gisteren avond, uit achting voor de leden dier sociëteit, aan hen en aan hunne vrouwen en kinderen een ge- noegen te verschaffen, waarvan de herinnering hun gedurende geheel hun leven zal blijfven.

Wat ik mij nimmer heb kunnen voorstellen, zag ik toen. In het ge- raamte bevond zich een orcheest met muzikanten, — de eigenaar zelf, — en eene menigte van heeren en dames, aan tafeltjes gezeten, (even zoo, als men in eene groote stoomboot zit,) welke daartoe door den bezitter waren genoodigd. Zang, muziek, vrolijk gesprek werd genoten, even als of men op eene bruiloft was, terwijl de directeur nog daarenboven had gezorgd, dat, na de beschouwing, door eene dans-muziek, bij wijze van bal, de jeugdige voeten in beweging werden gebragt.

Ik heb reeds veel gezien, doch ik zag nimmer iets, dat mij, met be- trekking tot de kleinheid van den mensch, in vergelijking gebragt met de ontzagelijke grootte van zulk een dier, zoo verbaasde.

Het is te wenschen, dat liefhebbers van kunst en wetenschap meerdere voortbrengsels der natuurlijke historie zoo sierlijk ter bezigtiging verkrij- gen, als waartoe de heer **KESSELS** ons de gelegenheid heeft gegeven.

Er valt niet aan te twifelen, of al de beschouwers wenschen aan den heer **tentoonsteller** het hoogst genot en voordeel van zijne duizend en ééne zorg; terwijl wij vernemen dat het geraamte, na een bezit van weinige jaren, ter gemoetkoming zijner vele kosten, door den bezitter aan 's Rijks Museum is afgestaan.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 20sten Februarij 1389 werd de baan buiten de groote Houtpoort te **Haarlem** tot eene speelplaats gegeven.

Den 20sten dito 1732 tsaden de Staten in het Weener verdrag.

Den 20sten dito 1746 vermeersterde de maarschalk van **Saxen** de stad **Brussel** bij verdrag, vorderende hij van derzelver inwoners eene brand- schatting van twee millioen, die aan het krijgsvolk werden uitgedeeft. De bezetting, op 10 à 12 duizend man begroot, moest krijgsgevangen blijven.

Den 21sten dito 382 werd het gebalsemde ligchaam van Keizer **VALAN- TIANUS** te **Konstantinopel** begraven.

Den 21sten dito 1526 werd **FRANCOIS I.**, Koning van **Frankryk**, uit zijne gevangenis ontslagen.

Den 21sten dito 1585 werd het collegie van gecommitteerde raden van **Holland** opgericht.

ARNHEM, den 21sten Februarij.

Het water is hoog in den **Rijn** aan de **Paal**:

Den 20 Feb. 2 El 1 Palm o Quim; gewassen 25 D., gevallen 6 D

Den 21 dito 2 El 3 Palm o Quim; gewassen 20 D., gevallen 6 D

Heden overleed alhier, tot hithere droefheid van mij en mijne beide kinderen, onze hartelijk geliefde Echgenoot en Vader, **HENDRIK VAN SCHEFFICHAYEN**, in leven Bienen-Vader in het Burger-Weeshuis. — Hij stierf op het alleronverwachts aan eene zenuw-beroerte, in den ouderdom van ruim 51 en na eene echtvereeniging van 25 jaren.

ARNHEM,
Den 18^{den} Februarij
1829.

CATHARINA LENTING.

Wed. **SCHREFFICHAYEN.**

Mede uit naam mijner kinderen.

§ § § **COMMISSARISSSEN** tot de **NEGOTI- ATIE** voor de **STRAATWEGEN** van **ZUTPHEN** naar **APELDOORN** en **DIEREN**, maken hiermede bekend, dat op Maandag den 2^{den} Maart 1829, des middags te 12 uren, ten Raadhuije van gezegde Stad, sal worden overgegaan:

1°. Tot het doen van **REKENING** en **VERANT- WOORDING** van den Opbrengst der Gabellen op voor- noemde wegen, over den Jare 1828.

2°. Tot de **REGELING** van het **DIVIDEND**, op de Aandeelen in gemekle **Negotiatie** over 1828 dit te betalen

3°. Tot de **BENOEMING** van een **COMMISSA- RIS** in plaats van den Heer **P. BARON STRAAL- MAN**, overleden.

Wordende Deelhebber in gezegde **Negotiatie** uitge- noodigd, om bij die vergadering tegenwoordig te zijn.

Zutphen, den 16^{den} Februarij 1829.

De President Commissaris,
P. J. SWAVING.

§ § § De Notaris **P. A. VAN REEES**, te **Nijmegen**, als daartoe gecommitteerd, zal op Donderdag den 12^{den} Maart 1829, 'smorgens ten 11 ure, ten huize van **FRANS CLAASSEN**, aan den **Brouwkeet**, onder **Huisen**, te **Bemmel**, in het openbaar doen inzetten en veertien dagen daarna openlijk verkoopen.

Eene **WEIDE**, het groote en kleine **Zaailand** genaamd, groot ruim 26 Bunders, buitendijks onder **Huisen** gelagen, in Parceelen of in **Massa**.

Informatien zijn deswege te bekomen ten kantore van den Notaris **VAN REEES**, en aanwijzing ten huize van **FRANS CLAASSEN**, voormeld.

+ § + De Notaris **HOGEFHAMER** zal op Donderdag den 2^{den} April 1829, des voormiddags, in het Hogement **de Haas**, te **Elburg**, namens de Eigenaren, laten in- zetten, en op den 30sten April daaraanvolgende, bij toeslag verkoopen: Een **BOEREN ERF**, genaamd **den Roozenberg**, onder **Oldebroek**, nabij **Elburg** gelegen, bestaande in een **BOEREN- HUIS**, eene **KATERSTEDE** en **ARBEIDERS WONING** met **BERGEN** en **SCHUREN**, voorts in **BOUW-** en **WEELAND** en **HOUTGEWAS-**

SEN; groot, behalven de **BOSCHGROND, VEE- WEN** en **HEIDE-VELDEN**, ruim veertig Bunders; van al hetwelk de aanwijzing door den bewoner van dat erf zal gedaan worden. Zulende ter zeldter dagen worden ingezet en verkocht: twee stukken **HOOL-** of **WEELAND** in **Obsterwalde**, te groot ongeveer twee Bunders, alsmede **ZES BLOKKEN KOREN-, VLAS-** en **HENNIP-TIENDEN** en die van **LAMMEREN, BYEN** enz., onder **Wessinge** en **Doornspijk** gelegen; zijnde kapitale perceelen, niet aan schulden, maar wel aan voordeelige veranderingen onderworpen.

Inzage der voorwaarden en nadere informatie zijn te bekomen ten kantore van den Notaris voormeld, bin- nen **Elburg**.

+ + + **OPENBARE AANBESTEDING**, op den 3^{den} Maart 1829, des middags ten 12 ure, bij **P. PORTHEINE**, in het Logement **de Kantschen Dom**, te **Kampen**, van de **ARBEIDSLOONEN** tot het **BOUWEN** van eenen **NIEUWEN ACHTER- KANTEN KORENMOLEN**, buiten de Vene Poort der gemelde stad; waarvan de Teekening en het Bestek van heden af ter bezigtiging liggen in gemelden **Kantschen Dom**.

Nader berigt, aangaande genoemd werk, is te bekomen bij den Stads Architect, den heer **N. PLOMP**.

+ + + Men zal op nader te bepalen dag, binnen **Arnhem**, publiek § § aan de meesbiedende verkoopen: De van ouds gereputeerde en wel bekende **BIERBROUWERIJ** van **WITTE LEEUW** genaamd, met alle duszelve aanhoorighe- den, staande en gelegen binnen **Arnhem**, in de **Oeyerstraat**.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris **Mr. VAN HUGENPOTH**, in de **Koningstraat**, aldaar.

§ § De **POST** van **VELDWACHTER** in de **GEMEENTE DODEWAARD** van- rende, worden hijsdeze alle drie genen, welke daartoe behooren en genegen zijn, uitgenoodigd, om zich in persoon, voorzien met de noodige getuigschriften, te vervoegen bij den Burgemeester van ge- noemde gemeente vóór den 15^{den} Maart 1829.

+ + + Vermits van het Crediet van **JACOBUS BOER- GERS**, Directeur der Paarden-Postery en Logement- houder te **Arnhem**, misbruik is gemaakt, zooj vermits hij door deze een iegelijk, tot voorkoming zijner mogelijke schade, om aan niemand, wie hij ook zijn moge, op zijnen naam en voor zijne re- kening Crediet te geven of op rekening te leveren of te verkoopen, ver- mits hij niet gemind **tot** **Arnhem** is, om iets, hetgeen buiten zijne eigene kenelijke order, op zijn naam, na dato door gehand- gekocht, geleverd of gemaakt mogt zijn, te betalen.

Arnhem, den 9^{den} Februarij 1829.

+ § + Door veel toevloed, zoo is de onderzochte reis naar **Deventer**, welke laatstleden **Donderdag** oernd was, verhinderd, en is nog tot aanstaanden **Din- dag** tot 's middags ten 12 ure, in het Logement **de Paauw**, te spreken, **M. BERNARDT**, Hof Gezigtkundige van **Saksen** enz.

* De **TANDMIDDELEN** van den, door de Provinciale Ge- kundige Commissie van **Gelderland** geauthoriseerden, **Tandmeester, LEHMANN JOSEPH SON**, worden in Commissie verkocht, bij de Boekverkoopers **J. A. DONER**, te **Arnhem** en **W. C. WANSLEVEN**, te **Zutphen**; bij den kunstdraajer **STROUVE**, te **Nijmegen**, en bij den Kastelein **VERMEER**, in het **hof van Berlijn** te **Zevenaar**.

De Tandmiddelen zijn: Een **TANDPOEDER**, ter onderhouding en zuivering der tanden, zonder liet glazuur te beradeelen, 1/50 Ct. Het **Pakje**, en een **Tand-** en **Tandvleesch versterkend ELMER**, ter be- vestiging van Scorbutieke en losse Tandten, ter verhoeding der zuiver- king van dezelve, en ter zuivering van het bloedende en spontaan Tandvleesch 1/1 — het kleine, en 1/1 — 50 liet groote **Pakje**.

§ § § **VERKOOPING** eener **AANZIENLIJKE** en wel gecondi- oneerde **VERZAMELING** van **BOEKEN**, in allerlei Talen en Wetenscapen, waarin vele oude zeldzame **Druckten** en voorname Werken gevonden worden; nagelaten door onderscheidene Liefhebbers, en welke allen zullen worden verkocht ten huize van **J. NOMAN**, Boekhandelaar te **Zalt-Bommel**, op Maandag den 2^{den} Maart 1829, en vijf volgende dagen. De Catalogus is alom 25 Centen te bekomen.

PEN, te **Brussel**, en **G. BERNARDT**, te **Arnhem**, zijn te bekomen:

W. L. F. C. VAN RAPPARD, Aanmerkingen, op het Wetboek van Strafverdering, 2 Stukken 1.50.

W. L. F. C. VAN RAPPARD, Aanmerkingen op het **Outwerp** van een Wetboek op het Strafrecht, 7 Stukjes 2.50.

J. F. VAN BRUGEL, Methodiek overzicht der in de **Nederlandsche** nog werkende **Wetten** en **Gouvernements-Besluiten**, in zaken van **Zegel, Re- gistratie** en **Griffie** 1.50.

J. C. BBIJER, Leerhar aan de Koninklijke **Academie** te **Dre- den**, **Krijgskundige Aardrijksbeschrijving**, ingerigt voor het **de** **Onderwijs** in **Militaire Scholen**, 1ste deel 3.00.

N. H. VAN TIL, de merkwaardigste **Nederlandsche Vrouwen** van vroeger en later tijd, in **Zedelijke Tafereelen** geschildert, in carton met vignet 1.50.

G. NIEUWENHUIS, **Algemeen Woordenboek van Kunsten en We- tenschappen**, 7de deel 1.50.

Nieuwe Verhandeling ter genezing der **Kinkhoest** 1.00.